



**Αποτελεσματικές πολιτικές για την
αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας
στους Δήμους.
Η εφαρμογή τους σε εννέα Ελληνικά νησιά**

Alice Corovessi
Managing Director, INZEB
Vice President Renovate Europe Campaign 2022 & 2023
Climate Pact Country Coordinator

ac@inzeb.org | www.inzeb.org

initialising energy balance towards zero

Παρά το τεράστιο δυναμικό των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για τα νησιά, τα περισσότερα νησιά εξακολουθούν να εξαρτώνται από τις ακριβές εισαγωγές ορυκτών καυσίμων.

Η απόσταση από την ηπειρωτική χώρα, η ευάλωτη πρόσβαση σε πόρους (σε αρκετές περιπτώσεις) σε συνδυασμό με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, περιορίζουν τα νησιά να είναι δημιουργικά και τολμηρά στην εξεύρεση λύσεων για τη μετάβασή τους σε ένα βιώσιμο ενεργειακό σύστημα και οικονομία.

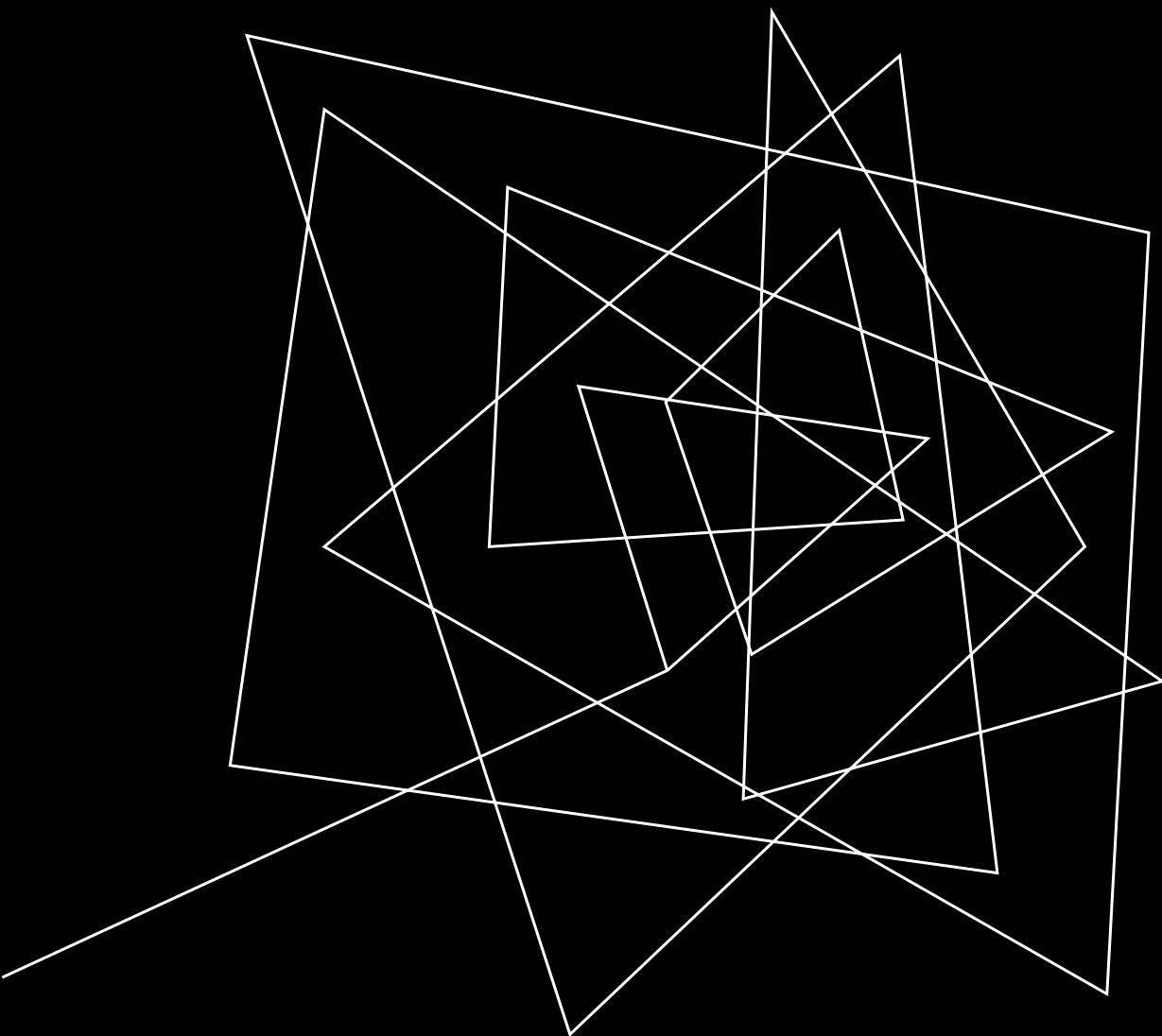
ENERGY POVERTY ADVISORY HUB

ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΕ 13 ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

initialising energy balance towards zero

Μυτιλήνη, Λευκάδα, Κέρκυρα, Κάλυμνος, Ψαρά, Σκιάθος
Σίφνος, Μύκονος, Λήμνος, Κάσος, Ικαρία, Αστυπάλαια, Αντίπαρος

Διαφορετική μορφολογία,
κοινωνικό-οικονομική διάσταση και υπόβαθρο,
διαφορετικά επίπεδα σύνδεσης με την
ηπειρωτική Ελλάδα.



Η διάγνωση είναι το πρώτο θεμελιώδες στάδιο για την κατανόηση των προκλήσεων και των χαρακτηριστικών της ενεργειακής φτώχειας.

Αποτελεί την αρχή μιας σειράς γεγονότων που συνθέτουν την προσπάθεια μετριασμού της ενεργειακής φτώχειας και είναι θεμελιώδης για την κατανόηση των βαθύτερων αιτιών.

Στην περίπτωση των 13 νησιών υπό εξέταση, δημιουργήθηκε ένα πολυεπίπεδο ερωτηματολόγιο με σκοπό την αναγνώριση των αναγκών των πολιτών και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν.

Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει ενότητες αναφορικά με

- την τυπολογία των κτιρίων
- τη χρήση ενέργειας
- την αίσθηση άνεσης και ευεξίας κατά τη διάρκεια του χειμώνα και του καλοκαιριού
- τη γνώση αναφορικά με την ενεργειακή κλάση των κτιρίων
- τη γνώση αναφορικά με διαθέσιμα εργαλεία για ενεργειακή αναβάθμιση.

Για την αναγνώριση της ενεργειακής φτώχειας στα νησιά, επιπλέον παράγοντες εξετάστηκαν, όπως:

- Κατοικίες σε ορεινή ή παραθαλάσσια περιοχή
- Κατοικίες σε αναγνωρισμένο παραδοσιακό οικοσμό
- Χρήση κατοικίας για περιορισμένο χρονικό διάστημα (εποχική κατοικία, χρήση ως τουριστικό κατάλυμα, κ.α.)

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

initialising energy balance towards zero

Τα νησιά μπορούν να επωφεληθούν από την τεχνολογική ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Ένα αποκεντρωμένο ενεργειακό σύστημα όπου ο τοπικός πληθυσμός αναλαμβάνει τον έλεγχο της παραγωγής και της κατανάλωσής του μπορεί να αποτελέσει λύση στα υφιστάμενα προβλήματα υποδομής και συνδεσιμότητας στις αγροτικές περιοχές και τα νησιά.

Η εφαρμογή τεχνολογιών όπως τα μικροδίκτυα ή οι έξυπνοι μετρητές μπορεί να εξασφαλίσει βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

initialising energy balance towards zero

1.677 ενεργές ενεργειακές κοινότητες καταγράφονται στην Ελλάδα τον Οκτώβριο του 2023, (+18,6% σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2022).

9 Ενεργειακές Κοινότητες ιδρύθηκαν με το νέο θεσμικό πλαίσιο (8 Κοινότητες Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και 1 Ενεργειακή Κοινότητα Πολιτών), οι οποίες, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, δεν έχουν υποβάλει κανένα αίτημα σύνδεσης έργου.

Η συνολική ηλεκτροδοτούμενη ισχύς των εμπορικών έργων και των έργων αυτοπαραγωγής ξεπέρασε το ορόσημο του 1 GW (1.071,7MW, +34,3% σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2022).

Η ηλεκτροδοτούμενη ισχύς των έργων αυτοπαραγωγής από τις ενεργειακές κοινότητες είναι πολύ μικρότερη από εκείνη των εμπορικών έργων - μόλις 7,5 MW.

Πηγή: Green Tank

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

initialising energy balance towards zero

Βόρειο Αιγαίο

4 Ενεργειακές Κοινότητες

Κανένα διασυνδεδεμένο έργο παραγωγής ή αυτοπαραγωγής

Νότιο Αιγαίο

13 Ενεργειακές Κοινότητες

3 μη ηλεκτροδοτημένα εμπορικά έργα (2MW)

Κρήτη

90 Ενεργειακές Κοινότητες

1 Κοινότητα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας

16 μη ηλεκτροδοτημένα εμπορικά έργα (13.4 MW)

6 ηλεκτροδοτημένα έργα αυτοπαραγωγής (4.08 MW)

21 μη ηλεκτροδοτημένα έργα αυτοπαραγωγής (16.08 MW)

Ιόνιο

25 Ενεργειακές Κοινότητες

24 μη ηλεκτροδοτημένα εμπορικά έργα (16.6 MW)

50 μη ηλεκτροδοτημένα εμπορικά έργα (41.94 MW)

3 μη ηλεκτροδοτημένα έργα αυτοπαραγωγής (2.22 MW)

ONE STOP SHOPS ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

initialising energy balance towards zero

Με τις τιμές της ενέργειας να φτάνουν σε νέα υψηλά επίπεδα, η επιτάχυνση των ανακαινίσεων καθίσταται ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση της κρίσης του κόστους ζωής και την επίτευξη των κλιματικών στόχων.

Στη στρατηγική της "Κύμα ανακαίνισης 2020", η ΕΕ έθεσε ως στόχο την ανακαίνιση του 2% των κτιρίων ετησίως. Όμως το ποσοστό ριζικής ανακαίνισης ανέρχεται μόνο στο 0,2% κατά μέσο όρο στην ΕΕ.

Το κτιριακό απόθεμα της ΕΕ είναι υπεύθυνο για το 40% περίπου της ενεργειακής χρήσης της ΕΕ και το 36% των εκπομπών του μπλοκ, καθιστώντας την ανακαίνιση βασική προτεραιότητα για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής.

Οι υπηρεσίες μίας στάσης (One Stop Shops) συγκεντρώνουν όλο το φάσμα των παρεμβάσεων πολιτικής σε έναν ενιαίο φορέα, συνεργαζόμενα με τους ενδιαφερόμενους φορείς για την παροχή όλων των απαιτούμενων δεξιοτήτων και γνώσεων για την ανακαίνιση κατοικιών, μειώνοντας σημαντικά την επιβάρυνση των ιδιοκτητών κατοικιών για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης.

Οι υπηρεσίες μίας στάσης έχουν ουσιαστικά σχεδιαστεί για να προσφέρουν μια ομαλή διαδρομή στον πελάτη, ώστε να διασφαλίζεται ότι θα έχει καλύτερο αποτέλεσμα στο τέλος.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

initialising energy balance towards zero

Για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, δεν υπάρχουν μονοδιάστατες λύσεις

- Η ενεργειακή φτώχεια επηρεάζει τους πολίτες σε κάθε χώρα της ΕΕ.
- Το 2022, οι υψηλές τιμές της ενέργειας μαζί με την κρίση του κόστους ζωής είχαν ως αποτέλεσμα περίπου 40 εκατομμύρια Ευρωπαίοι σε όλα τα κράτη μέλη, που αντιπροσωπεύουν το 9,3 % του πληθυσμού της Ένωσης, να μην μπορούν να θερμάνουν επαρκώς την κατοικία τους.
- Πρόκειται για απότομη αύξηση από το 2021, όταν το 6,9 % του πληθυσμού βρισκόταν στην ίδια κατάσταση. Το ποσοστό έχει υπερδιπλασιαστεί για τα άτομα που ανήκουν στις χαμηλότερες εισοδηματικές κατηγορίες.
- Τα αριθμητικά στοιχεία καταδεικνύουν τη σοβαρότητα της κατάστασης, που απαιτεί να αναλάβουν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής δράση και να αντιμετωπίσουν
- τα βαθύτερα αίτια της ενεργειακής φτώχειας στο πλαίσιο μιας δίκαιης και ισότιμης μετάβασης, η οποία να διασφαλίζει ότι κανείς δεν θα μείνει στο περιθώριο.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

initialising energy balance towards zero

Για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, δεν υπάρχουν μονοδιάστατες λύσεις

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε μια σειρά συστάσεων σχετικά με μέτρα και πολιτικές που μπορούν να υιοθετήσουν οι χώρες της ΕΕ για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας.

Η προστασία των ευάλωτων πολιτών και η διασφάλιση ότι η ενεργειακή μετάβαση της Ευρώπης είναι δίκαιη και δίκαιη αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας .

Μακροχρόνιος αντίκτυπος

- Οι επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι μεταξύ των διαρθρωτικών μέτρων που περιλαμβάνονται στις συστάσεις.
- Αυτά τα μέτρα έχουν σχεδιαστεί για να έχουν μακροχρόνιο αντίκτυπο, αντιμετωπίζοντας τις βαθύτερες αιτίες της ενεργειακής φτώχειας, όπως η χαμηλή ενεργειακή απόδοση των κατοικιών και των οικιακών συσκευών, η υψηλή ενεργειακή δαπάνη σε αναλογία με τους προϋπολογισμούς των νοικοκυριών και τα χαμηλότερα επίπεδα εισοδήματος (που επιδεινώνονται από τον πληθωρισμό).

Ο ρόλος των ΕΣΕΚ

- Και τα δύο έγγραφα της ΕΕ επισημαίνουν τα Εθνικά Σχέδια για την Ενέργεια και το Κλίμα καθώς και τα Κοινωνικά Σχέδια για το Κλίμα, ως ευκαιρίες για τις χώρες της ΕΕ να περιλάβουν τις σημερινές συστάσεις στο πλαίσιο πολιτικής τους για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας.



initialising energy balance towards zero